

جيهاد دژى جيهاد له ئه فغانستان

28-09-2021

نووسه ره گان

ناوه ندى ليكولينه وهى رووداو

كورتته : كوشتنى ئه ميرى پيشووى داعشى خوراسان له لايهن تاليبانه وه، ههروه ها خوبه خاوه نكردى داعش له چوار ته قينه وهى دژى تاليبان له جه لالئابادى ئه فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونى په يوه ندى تاليبان و قاعيده، پيشهاتى نوئ و جيگه سه رنجن له په يوه ندى ئه و بزوتنه وه ئيسلاميه چه كدارانه ي كه هه لگري دروشمى حاكميه تن بو ئيسلام له ئه فغان و كيشوه رى ئاسيا.

كوشتنى ئميرى پيشووى داعشى خوراسان له لايه ن تاليبانه وه، ههروه ها خو به خاوه نكردى داعش له چوار ته قينه وهى دژى تاليبان له جه لائابادى ته فغانستان، كه هاوكاتن له گه ل ئالوزبوونى په يوه ندى تاليبان و قاعيده، پيشهاتى نوئ و جيگه سه رنجن له په يوه ندى ته و بزوتنه وه ئيسلاميه چه كدارانه ي كه هه لگرى دروشمى حاكميه تن بو ئيسلام له ته فغان و كيشوه رى ئاسيا. پاش دهر په راندى قاعيده له سودان، مه لا محمه د عومهرى ري به رى پيشووترى تاليبان ته و ده مه ي نازناوى "امير المؤمنين" ي له ته فغانستان هه لگرت (1996_2001) دالده ي ته و ري كخراوه ي دا. نه ك هه رته وه به لكو ته زموونى حوكمرانى بزوتنه وه كه شى له سه ر ئوسامه بن لادن دانا و نه يه يشت بكه ويته ده ست ته مريكا، چونكه پيوايوو شه ريعه ت ريگه نادات كه سىكى موسولمان راده ستى "بيباوه ران" بكات، به لام له وه رزى نوئى گه رانه وه ي تاليباندا بو سه ر ته ختى حوكمرانى كابل (15 ي ئابى 2021) ري به ركه انى ئيستاي بزوتنه وه كه ده لئىن چيتر نه قاعيده و نه داعش له ولات پويست نين، نه ك هه ر ته وه به لكو گفتى ته وه شيان داوه به ته مريكا و قه ته ر كه ريگه نه ده ن ولاته كه يان بيته مايه ي هه ر شه بو سه ر ئاسايشى جيهان كه روونه مه به ست ته و بزوتنه وه جيهاديينه يه كه بروايان به سنوور نيه و ته مريكا دوژمنى سه ره كيانه له پيش هه موويانه وه قاعيده يه كه ري كخراوى دايقى داعشه.

پيشتر ري كخراوى قاعيده به يعه تيان به ئيماره تى تاليبان داوه وه ك خانه خوئى ته فغانستان. له ئابى 2015 شدا تاليبان به گرنگيه وه نو يكر دنه وه ي به يعه تى ته يمه ن زهواهيرى به مه لا ته خته رى جيگه وه ي مه لا محمه د عومهر راگه ياند، ته مه ش له پيناو دهر خستى شه ريعه تى جيهادى كه چو ن جيگاي متمانه ي ري كخراويكى وه ك قاعيده يه و ته وه تا به يعه تى پابه نديبوونيشى پ ن ده دات، به لام ئيستا كه بزوتنه وه كه پاش 20 سال گه راوه ته وه بو حوكمرانى ته فغانستان، تاويك به فه راموشكردى قاعيده و خولادان له ناوبردى و تاويكيتر به جوا بكردى ئاشكرا مامه له ي له گه لدا ده كات.

هيشتا زور روون نيه له ئاينده قاعيده چو ن مامه له له گه ل تاليبان ده كات و تا ئيستا بيده نكي ئاشكراى هه ليزاردووه، به لام ته گه ر وه ك داعش بكه ويته سه نگره ي دژا به تيكردى ته م بزوتنه وه يه وه، ته وه دوو ليكه وته ي سه ره كى لئ ده كه ويته وه؛ له لايه ك ته مريكا و ولاتانى ناتو ناچار ده كات پشتيوانى تاليبان و حوكمرانيه كه ي بن وه ك قه لغانى دژ به مه ترسيه كانى سه ريان، ته مه ش له قازانجى تاليبانه كه پويستى زورى به هاوكار ييه، له لايه ك يتر ده يخاته به رده م كي شه و قه يرانيكى دي كه گه وه كه "جيهاد دژى دژى جيهاد" ه، ته م ته گه ره ري تيچووه ش سه رده كيشيت بو مه ترسيه كى گه وه تر كه ته گه رى كوچكردى ناواخه ئابنى و هه ره پابه ندي و ئسوليه كه ي تاليبانه به ره و قاعيده و داعش كه ئيستا تاليبانى ته فغانستانيان پ ن لادهر له بنه ما بنچينه ييه كان، به ويپه ي ده ستى له ناو ده ستى ته مريكا دانا له قه ته ر و خه ريكيبو دو نالدا تره مپ قاييلان بكات بچن بو كامپ ديقيد بو راگه ياندى ري كه وته نه دوو قولييه كه يان.

لقه خوراسانيه كه ي داعش به دوو هه زار كه سيك مه زنده ده كر يت، ته مه ش زور نيه له چاو 100 هه زار چه كدارى تاليبان كه پرچه كن به نو يترين ته كنه لوژياى ته مريكا و نه وروپا كه له هه ره سى حكومه تى ته فغان ده ستيان به سه ردا گرت، به لام له به ر ته وه ي داعش هه مان ته و ته كتيكانه به كار ده هين كه تاليبان خوئى به كار يده هينا بو به ره نكار بوون وه ي ته مريكا، له بو مبي موگناتيسى و شه رى پارتيزانى و ته قينه وه ي خو كوژى، ده توانن سه ر ئيشه يه كى گه وه بو تاليبان دروست بكه ن كه ئيستا كات و دهر فه تى ته وه ي نيه زياتر له به ره يه كى شه ر بكاته وه، ته ويش پاش به شه ره اتنى له گه ل چه كداره كانى په نجشير كه به خو يان ده لئىن "موجاهيدىن" و به سه رو كاپه تى ته حمه د مه سه ود بوونه ته مه كوئى كو كرد نه وه ي چه كدار و پي كه اته نه ياره كانى تاليبان.

به شيكى سه ره كى پي كه ينه رى تاليبان توپى حه قانيه كه ده سه ته خوشكى قاعيده و داعش، ته م خيزانه و شو ينگه وته كانيان كه له سيمبوله ئيسلاميه كانى سه رده مى شه رى سو قيه تن له هه شتاكان، وه ك به شه كه ي دي كه ي تاليبان لو كالى و وابه سه تى حوچره ته قليديه كانى قوتابخانه ديو به ندييه كان نين، ههروه ها كه يفيشيان به و جوانكار ييه نه يه ت كه مه لا برادر و مه كته ب سياسيه كه ي ده وحى تاليبان له پاش 2013 به سه ر كاروانى بزوتنه وه كه يان هينا وه. پيشيانوايه ته و سه ركه وته نى له ته فغانستان ده ست تاليبان كه وته وه به ره مى "جيهاده" نه ك سياسه ت و دانوستاندىن. هه ر له م سو نكه يه شه وه هه نديك له وه زي ره كانى حه قانى (چوار له يه ك كابينه) به مشته كو له هه ولياندا وه له مه لا برادره ي سه رو كى مه كته ب سياسى تاليبان و په كيك له جيگرانى مه لا هه يبه توللا ناخوند زاده ي رابه رى تاليبان بدن كاتي ك پيدا گرى له سه ر حكومه تى بنكه فراوان و كرانه وه ي زياتر به رووى دنيا كردو وه. ته م مشتمو پر ه ش بو مبيكى دي كه ي ته وقيتكراوه له ناو تاليبان و هه مووكات ته گه رى هه يه دوو چارى ناكوكى و به ريه ككه وتنى ناوخويان بكات.

داعش و قاعيده كه ده چنه وه سه ر يه ك به ره باب له وه دا ناكوك بوون كه داعش بيو كى ئيماره تى ئيسلامى و حوكمى خو جى جيهاديه كانى له هه ندى ناوچه ي عيراق و سوريا به ره پيدا بو راگه ياندى خه لافه تيكى گريمانكراو، له كاتي كدا قاعيده له تر سى گه له كو مه ي دنيا له به رانه ريان ته وه يان نه ده كرد و دژى بوون. له ئيستا شدا كه ته م سى ري كخراوه له ته فغانستان به كانگير بوون. پابه ندى

نژودهولته تی سهرشانی تالیبان و بهیعتی پښووی قاعیده به تالیبان و شهرعیته تی جیهادی داعش وهك فهرزکی بهردهوام له پروای بزوتنهوه چهکدارهکاندا، ټیکه‌ل و پیکه‌ل بووه. له م میانهیه‌شدا تالیبان پښوایه شهرعیته تی کارکردن و قسه‌ی کۆتایی ته‌نھا بۆ نه‌وه وهك خانه‌خوږی ته‌فغانستان و داعش و قاعیده ده‌بیټ برپون. ته‌وانیش هه‌موو ولاتان به‌سهرزه‌مینی خودا ده‌زانن و له‌ناو تالیبان و له‌خاکي ته‌فغانستانیشدا گه‌را و لایه‌نگریان هه‌یه و، ته‌و ناکۆکیانته‌شی له‌نیوان ته‌م دوو دیدگایه‌دا هه‌یه کراوه‌یه به‌رووی ته‌گه‌ری شه‌رکی دیکه‌ی خوږناوی ناوخوږی ناو "موجاهیده" ه‌کان، هاوشیوه‌ی هه‌مان ته‌و شه‌ره‌ خوږناوییه‌ی که‌ه‌وته نیوان بزوتنه‌وه ئیسلامیه ته‌فغانیه‌کان پاش ته‌وه‌ی له‌ کۆتایی هه‌شتاکان کۆتاییان به‌ پیگه‌و هه‌ژموونی سوڤییه‌ت ه‌ینا له‌ خاکی ته‌فغانستان.